

De afvalscheiding

Columns - 23 januari 2019 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

In de Kerstvakantie merkte ik het voor het eerst: ik ben hard op weg een goede Duitser te worden. Na tien jaar in Duitsland heb ik mij een van de belangrijkste thema's van de Duitse inburgeringscursussen eigen gemaakt. Ik merkte dat niet in een kerk of concertzaal, maar gebogen over de vuilnisbak in Nederland.

In drie verschillende Nederlandse huizen heb ik in de vakantie gelogeed, alledrie de keren stond ik licht wanhopig in de keuken met een stuk vuilnis in mijn hand. Ik wist niet waar ik het in moest gooien, omdat er voor Duitse begrippen te weinig vuilnisbakken stonden.

De ene gastheer gooide alles bij elkaar, zonder erover na te denken. De tweede deed dat ook, maar beweerde dat er in zijn dorp 'grote ondergrondse installaties staan die het plastic eruit filteren'. De derde deed zijn best, maar hij had slechts drie verschillende bakken in de keuken staan: papier, plastic, restafval.

Ik heb er thuis vier. Ook een voor het biologische afval, en eigenlijk nog een klein vijfde bakje voor het chemische. Ik heb er jaren over gedaan, maar nu kan ik het. Het geeft me een moreel goed gevoel, net als alle andere goede Duitsers in ons huis. Beneden op onze binnenplaats staan er grote gekleurde tonnen, waar we ons gescheiden afval in kunnen werpen - en waarbij we elkaar kunnen controleren of we het wel goed doen.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland

De Egyptisch-Duitse schrijver Hamad Abdel-Samad maakte laatst op een lezing over integratie een schamper grapje over de vuilnisscheiding in Duitsland. Hij zei: "In de integratiecursus leren asielzoekers niets over belangrijke democratische waarden, maar wel hoe ze hun vuilnis moeten scheiden."

Maar dan heeft hij het diepere culturele belang er toch niet helemaal van begrepen. "Goed zijn voor het milieu is de enige nationale trots die de progressieve Duitser zich nog toestaat", zoals een historicus van de milieubeweging het me een keer heeft omschreven.

Bij de vuilnisbak scheiden zich de goede van de slechte migranten. In Berlijn spreekt men ook wel over de *Mülltrenngrenze*, die door de stad loopt. In het door Groenen geregeerde Kreuzberg wordt het vuilnis gescheiden, een paar straten verderop niet meer. Daar ligt Neukölln, de migrantenwijk die altijd weer door politici als voorbeeld wordt aangehaald dat 'de integratie is mislukt'.

Inmiddels begrijp ik dus waarom Der Spiegel deze week groot nationaal alarm heeft uitgeroepen. '*Von wegen Vorreiter. Deutschlands Recyclesystem ist Müll*', is de titel. De morele superioriteit op het gebied van het milieu, dat enige overgebleven restje nationale trots, blijkt "bedrieglijk".

Van al die miljoenen tonnen plastic wordt er slechts een paar procent daadwerkelijk gerecycled

De strekking van het artikel: de Duitsers zijn dan wel heel goed in het scheiden van het afval, maar wat er daarna mee gebeurt, is een stuk minder moreel zuiver. Van al die miljoenen tonnen plastic wordt er slechts een paar procent daadwerkelijk gerecycled. In het artikel wordt zelfs Nederland aangehaald als een land waar er creatiever wordt gewerkt aan recycling.

Der Spiegel weet altijd goed waar de pijnpunten van de Duitse progressieve elite zitten. Toch lijkt me de vuilnisscheiding nu pas echt een onderwerp voor de Duitse inburgeringscursus te worden. Het is namelijk niet het enige probleem met het Duitse systeem van de vuilnisscheiding.

Eerdere onderzoeken hebben al laten zien dat een groot deel van de bevolking helemaal niet weet wat er allemaal precies in welke bak moet worden gegooid. 40 procent van de vuilnis landt in de verkeerde bak - ook in ons moreel superieure huis. Precies op het moment dat ik me een goede Duitser begin te voelen, blijkt de werkster maandenlang de zorgvuldig gescheiden bakken uit de keuken allemaal bij elkaar in de restafvalbak op de binnenplaats te hebben gegooid.

Niets is Duitser dan dit: er is begin jaren negentig een goed idee gelanceerd, de Duitsers houden van regels, ze wennen eraan, ze voelen zich er moreel superieur bij en bouwen er een enorme bureaucratie omheen. Daarna vergeet men wat het eigenlijk doel ervan zou moeten zijn. Het is het perfecte leermateriaal voor nieuwe Duitsers.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/30003/de-afvalscheiding>